

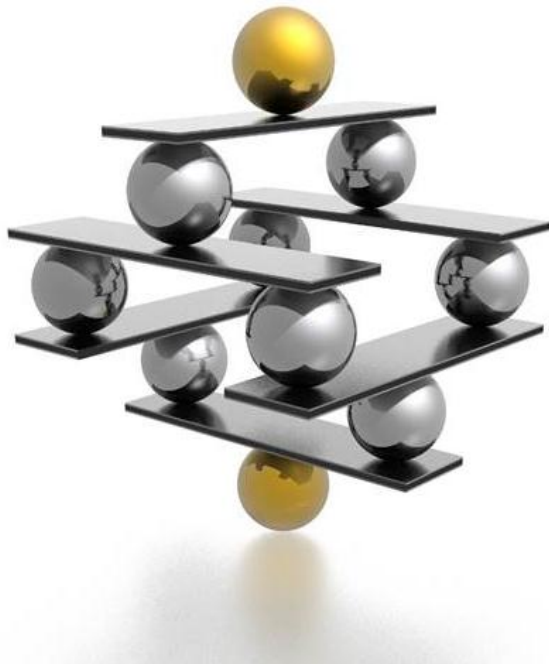

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

VERTINIMAS UGDYMU

UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRAS
Egle.Vaivadiene@upc.smm.lt

Esminiai efektyvaus vertinimo sistemų principai ir silpnosios pusės susiję su...

- laukiamais (galutiniais) rezultatais,
- vertinimo kriterijais bei procesu,
- grįžtamuju ryšiu.

Brown, 2001

Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata

4

- *Vertinimas* – nuolatinis informacijos apie mokinio mokymosi pažangą ir pasiekimus kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas.
- *Įvertinimas* – vertinimo proceso rezultatas, konkretus sprendimas apie mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą.
- *Įsivertinimas* – paties mokinio daromi sprendimai apie daromą pažangą bei pasiekimus.

PATVIRTINTA: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m .
vasario 25 d. įsakymu Nr. ISAK-256

Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata trumpai

5

- Vertinimas - nuolatinis kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo procesas.
- Įvertinimas - proceso rezultatas.
- Įsivertinimas - paties daromi sprendimai.

- Vertinimo validumas –
vertinami numatyti mokymosi
pasiekimai –
- Turinio validumas

Vertinimo tikslas

7

- Padėti mokiniui mokytis ir bręsti kaip asmenybei.
- Pateikti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį, pasiekimus ir pažangą
- Nustatyti mokytojo, mokyklos darbo sėkmės laipsnį, priimti pagrįstus sprendimus.

Vertinimo uždaviniai

- Padėti mokiniui pažinti save, suprasti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, kelti mokymosi tikslus.
- Padėti mokytojui išvelgti mokinio mokymosi galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti, parinkti ugdymo turinį ir metodus.

Vertinimo uždaviniai

- Suteikti tėvams informaciją apie vaiko mokymąsi, stiprinti ryšius tarp vaiko, tėvų ir mokyklos.
- Nustatyti mokyklai savo darbo kokybę, planuoti ugdymo turinį ir procesą, suteikti mokinių poreikius atliepiančią pagalbą.

APRAŠAI

SAVĖS VERTINIMAS

SEGTUVAI

ĮRAŠAI

STEBĖJIMAS

NUOTRAUKOS

VERTINIMAS

TESTAI

KRYŽIAŽODŽIAI

TRUMPI
UŽRAŠAI

ANKETOS

PASIEKIMŲ KNYGELĖS/

ELEKTRONINIAI DIENYNAI

Ideografinis principas

Vertinama asmeninė pažanga,
ankstesni mokinio rezultatai
lyginami su dabartiniais.

Koks vertinimas žadina motyvaciją?

12

- Mokytojas planuoja pamoką, atsižvelgdamas į mokinių siekius ir galimybes.
- Mokytojas pasidalina atsakomybę už jų mokymąsi.
- Vengiama lyginti mokinius tarpusavyje.
- Vertinamos pastangos.
- Paisoma individualių mokymosi siekių, daug dėmesio skiriama procesui.
- Aiškūs vertinimo kriterijai ir komentarai, parodantys, kaip toliau mokytis.

Pamokos vertinimas: mokymosi uždaviniai

13

- Mokymosi uždaviniai siejami su mokymo uždaviniais teminiuose planuose.
- Mokiniai supranta, ką ir kodėl stengiasi išmokti ir ką turi daryti, kad išmoktų.
- Visa veikla pamokoje susijusi su mokymosi uždaviniais.

Vertinimas pamokoje: mokinių vienas kito ir savęs vertinimas

Galimybės mokiniams vertinti savo ir vienas kito darbą yra planuojamos.

Pamokoje mokiniai:

- skatinami aptarti, ką jie išmoko ir ką reikia daryti, kad pažanga būtų didesnė.
- mokomi vertinti vienas kito darbą sąžiningai, teisingai ir konstruktyviai;
- skatinami aptarti mokymosi strategijas;
- prisiima vis didesnę atsakomybę už savo mokymąsi ir pažangą bei sieja ją su savo mokymosi tikslais.

Vertinimas pamokoje

Mokytojas:

- sieja mokymo tikslus ir uždavinius su BP;
- planuoja vertinimą;
- pasirenka, kokią ir kokiais būdais rinks vertinimo informaciją apie mokinių pasiekimus ir pažangą;
- padeda mokiniams planuoti mokymąsi (kelti artimesnius ir tolimesnius tikslus) ir įsivertinti pažangą;
- koreguoja mokymą, atsižvelgdami į mokinių mokymosi poreikius ir pasiekimus.

Kaip taikyti vertinimo strategijas pamokoje

16

Strategija

- Supažindinti mokinius su mokymosi tikslais/uždaviniais.

Taikymas

- Supažindinti mokinius su mokymosi tikslais/uždaviniais pamokos pradžioje ir/ar kitu pamokos metu suprantama mokiniams kalba.
- Remtis mokymosi uždaviniais klausinėjant ir teikiant grįžtamąjį ryšį
- Remtis vertinimo informacija planuojant.

Kaip taikyti vertinimo strategijas pamokoje

17

Strategija

- Padėti mokiniams suprasti vertinimo reikalavimus ir pasiekimus

Taikymas

- Parodyti darbą, atitinkantį numatytus kriterijus, ir paaiškinti, kodėl atitinka.
- Pateikti aiškius sėkmės kriterijus, susietus su mokymosi uždaviniais.
- Parodyti gerai atlikto darbo pavyzdį.
- Įsitikinti, kad mokiniai aiškiai supranta ir susitaria, kaip pristatyti darbą.
- Pasirūpinti, kad mokiniai galėtų stebėti ir vertinti ir procesą, ir rezultatą.

Kaip taikyti vertinimo strategijas pamokoje

18

Strategija

- Įtraukti mokinius į savęs vertinimo procesą

Taikymas

- Suteikti mokiniams galimybių pakalbėti apie tai, ko jie išmoko, kas jiems buvo sunku fokusuojantis į mokymosi uždavinius.
- Skatinti mokinius dirbti/diskutuoti kartu apie tai, kaip galima darbą patobulinti.
- Prašyti mokinių paaiškinti savo mąstymo žingsnius (kaip gavai tokį rezultatą/atsakymą ir pan.?)
- Duoti laiko mokiniams reflektuoti savo mąstymą.
- Numatyti kartu su mokiniais tolesnius mokymosi žingsnius.

Kaip taikyti vertinimo strategijas pamokoje

19

Strategija

- Teikti tokį grįžtamąjį ryšį, kuris įgalina mokinį žengti tolesnius žingsnius ir parodo, kaip tai daryti.

Taikymas

- Teikti grįžtamąjį ryšį žodžiu/raštu esant mažiausiai galimybei.
- Užtikrinti ne tik pozityvų, bet ir konstruktyvų grįžtamąjį ryšį, parodant, kas padaryta gerai, ką reikia patobulinti ir kaip tai padaryti.
- Numatyti tolesnius žingsnius ir individualiai ir grupėms (pagal poreikius ir aplinkybes).

Kaip taikyti vertinimo strategijas pamokoje

20

Strategija

- Tikėti, kad kiekvienas mokinys gali tobulėti.

Taikymas

- Numatyti mažus žingsnelius, kad kiekvienas galėtų matyti savo pažangą, kas stiprina pasitikėjimą savimi ir savigarbą.
- Skatinti mokinius atskleisti savo mąstymo būdą sukuriant tam saugią klasės aplinką.

Kaip taikyti vertinimo strategijas pamokoje

Strategija

- Mokytojui kartu su mokiniais apibendrinti ir apmąstyti vertinimo informaciją.

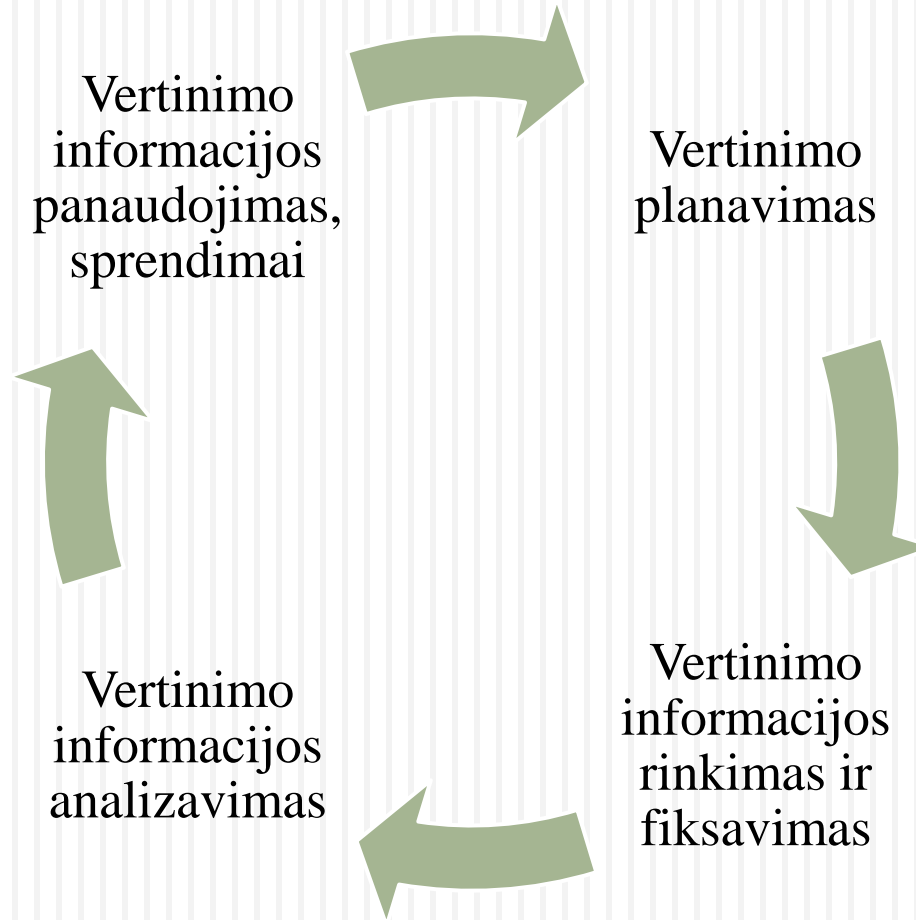
Taikymas

- Reflektuoti kartu su mokiniais darbą, skaidant jį į mažesnius žingsnius.
- Parinkti užduotis, kurios teikia kokybišką vertinimo informaciją apie procesą (akcentuoti patį procesą, ne tik teisingą atsakymą).
- Skirti mokiniams laiko apmąstyti, ką jie išmoko ir suprato, kur vis dar turi sunkumų.
- Koreguoti planavimą, vertinti užduočių, mokymosi šaltinių efektyvumą, atsižvelgiant į vertinimo informaciją.

Vertinimo ugdymo procese ciklas

22

Vertinimas kaip pažinimas

Mokymo ir mokymosi proceso vertinimu grįstas jo pažinimas. Vertinimo metu surinktos informacijos naudojimas ugdymui planuoti ir koreguoti.

Rodikliai:

- Mokytojai gerai pažįsta savo mokinius ir nuolat stebi, kaip šiems sekasi siekti svarbiausių mokymosi tikslų, su kokiomis problemomis jie susiduria ir kaip jas sprendžia.
- Vertinime sukaupta informacija efektyviai įforminama, apibendrinama ir naudojama koreguojant ir planuojant tolimesnį mokinių udyimą(si).
- Ypač pabrėžiami asmeniniai pasiekimai ir tolesnių mokymosi žingsnių planavimas.
- Gauta informacija vertinime sistemingai remiamasi analizuojant ugdymo procesą ir planuojant būtinus pokyčius.

Vertinimas kaip ugdymas

Vertinamosios informacijos, skirtos mokiniui, pastovumas, aiškumas, naudingumas. Pagyrimų ir paskatinimų bei kritikos dažnumo santykis. Žodinio (aprašomojo, paaiškinamojo) vertinimo ir vertinimo balais dažnumo santykis. Mokymosi vertinimo sistemos (kriterijų, organizavimo) aiškumas ir pagrįstumas.

Rodikliai:

- Gerai suvokiama pasirinktų vertinimo tipų, metodų bei formų paskirtis.
- Taikomas tinkamas formalaus ir neformalaus vertinimo būdų derinys padeda realiai ir įvairiapusiškai įvertinti akademinę ir asmenybės raidos pažangą.
- Mokytojų vertinimas stiprina mokinių pasitikėjimą savimi, skatina jų mokymosi motyvaciją.
- Skatinamas mokinių savęs vertinimas.
- Veiksmingai panaudojami valstybiniuose dokumentuose apibrėžti vertinimo kriterijai.

Vertinimas kaip informavimas

25

Tėvų (globėjų) informavimo apie vaikų sėkmę mokantis dažnumas ir kokybė. Informavimo procedūrų apibrėžtumas. Informavimo tikslai.

Rodikliai:

- Sukurta ir veikia mokykloje tėvų (globėjų) informavimo sistema, nurodanti informavimo tikslus, procedūras ir jų įvairovę.
- Beveik visi mokytojai nuolat, sistemingai ir korektiškai informuoja tėvus (globėjus) apie vaikų pasiekimus ir daromą pažangą.
- Ypač pabrėžiami asmeniniai pasiekimai, pažanga ir tolesnių mokymosi žingsnių planavimas.

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

KAIP MOKYTOJAMS
PADĖTI NUMATYTI
PASIEKIAMUS, TINKAMUS IR
PAMATUOJAMUS
MOKYMOSI REZULTATUS?

Gebėjimus ugdantys metodai

27

Žinios	Apibrėžimai; Darbalapis; Apklausa; Testas; Etiketė/kortelė; Sąrašas.
Suvokimas	Santrauka; Kolekcija / rinkinys; Pasakyti ir parodyti pavyzdžiai.
Pritaikymas	Iliustracijos; Demonstravimas; Pasirodymas; Atlikimas; Žurnalas; Laikraštis.
Analizė	Diagrama; Schema; Ataskaita; Grafikas; Planas; Pagrindiniai principai.
Sintezė	Vaizdajuostė; Žaidimas; Skelbimas/reklama; Projektas.
Įvertinimas	Diskusija /debatai ; Žiuri (vertintojai); Pasisakymas.

Stebint (vertinant) mokinių darbą pamokoje nustatoma:

Pažanga ugdymo turinio aprėptyje

- Ar mokinys tikrai mokosi to, ko siekiame išmokyti?
- Ar jis tikrai yra tokiaame pradiniam lygyje, kad šioje pamokoje galėtų toliau mokytis pagal numatytą programą?
- Ar jis atlieka praktinius darbus ir užduotis taip, kaip buvo tikėtasi?
- Ar jis pritaiko faktus, sąvokas ir/ar gebėjimus, kuriuos išmoko?

Interesai:

- Ar mokinys įsitraukęs į pamoką ir veiklas?
- Ar jis domisi nauja tema ar mokymosi sritimi?
- Ar jis pasako kitiems, kas jį domina?

Individualūs bruožai

- Kokie mokinio mėgstami mokymosi būdai (pvz.: su visa klase ar poromis)
- Kaip jis reaguoja į pateikiamą medžiagą?
- Kaip jis reaguoja į mokymo sunkumo lygį?
- Kaip jis reaguoja į mokymo tempą?
- Kaip jis reaguoja į mokymosi aplinką?

Informacijos šaltiniai:

29

1. Vertinimas ugdymo procese. Knyga mokytojui. Projekto „Vertinimas ugdymo procese“ (2004-2006 m.) patirtis. Vilnius, 2006
2. <http://www.pedagogika.lt/puslapis/vertugdpr.pdf>
3. http://www.sac.smm.lt/images/file/e_biblioteka/8_Vidaus_audito_rekome_ndacijos.pdf